

БИЛТЕН

КОМИСИЈЕ ЗА КОНТРОЛУ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

I

Шестомесечно издање

Република Србија

Јул 2025. године

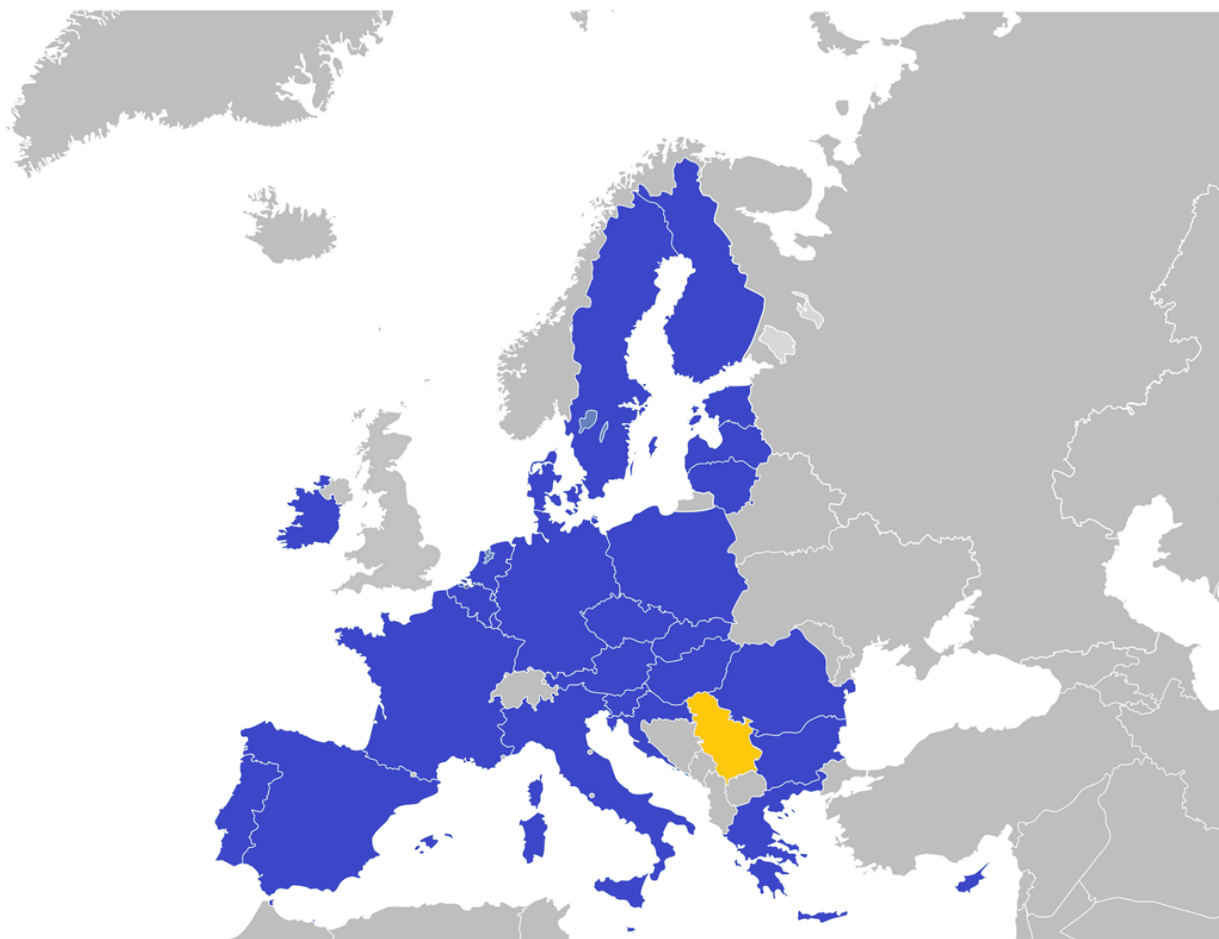
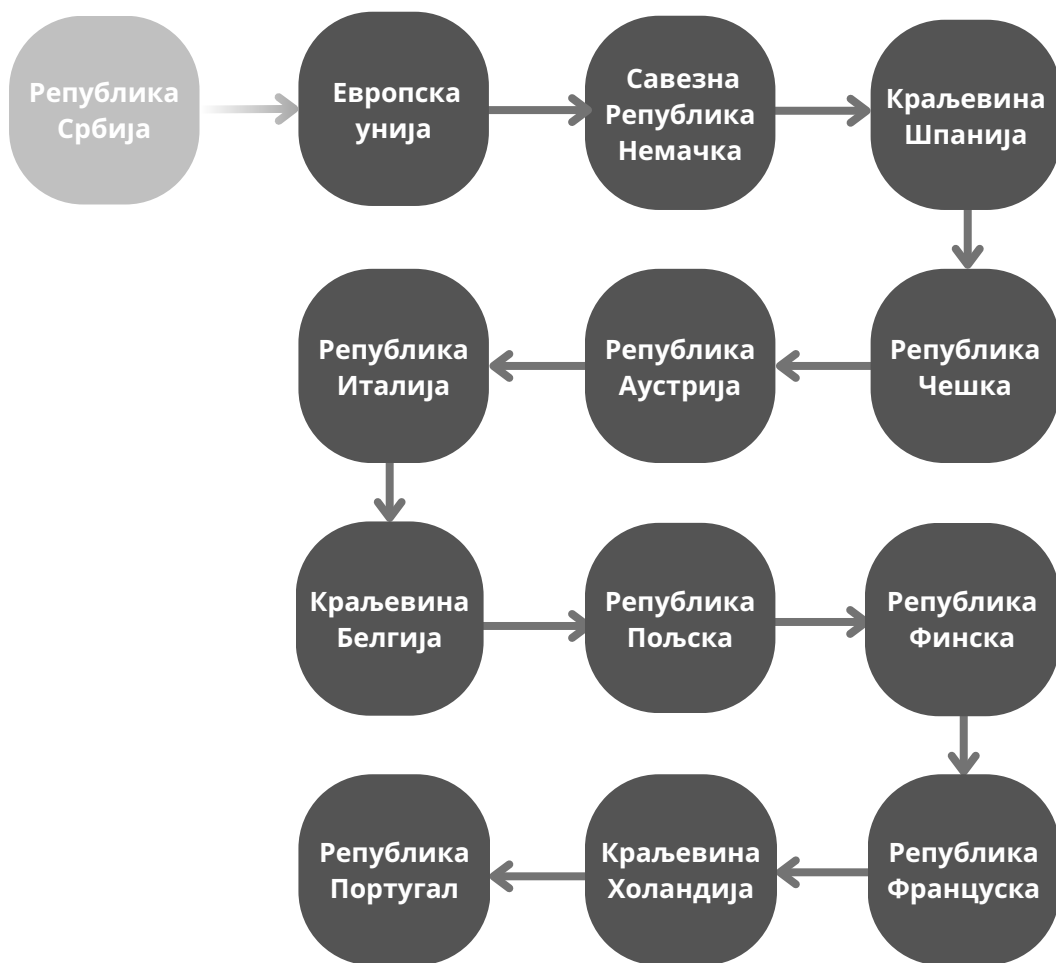

Садржина овог билтена представља преглед најзначајнијих вести и актуелности у Републици Србији и Европској унији из области политике конкуренције са посебним освртом на државну помоћ и не изражава тумачење, став или мишљење о примени прописа Комисије за контролу државне помоћи, Европске комисије или Европског суда правде.

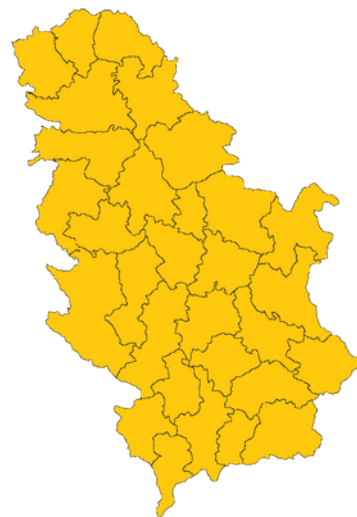
Садржина овог текста искључиво служи ради упознавања даваоца и корисника државне помоћи са конкретним околностима у циљу подизања свести о значају политике конкуренције и њеног важног дела који се односи на државну помоћ и либерализацију тржишта.

САДРЖАЈ

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

Изабрани нови чланови Савета Комисије за контролу државне помоћи

Драгица Јорговић, члан Савета Комисије, именована је за вршиоца функције председника Комисије за контролу државне помоћи на 21. седници Одбора за финансије, републички буџет и контролу трошења јавних средстава Народне скупштине, одржаној 22. јануара 2025. године.

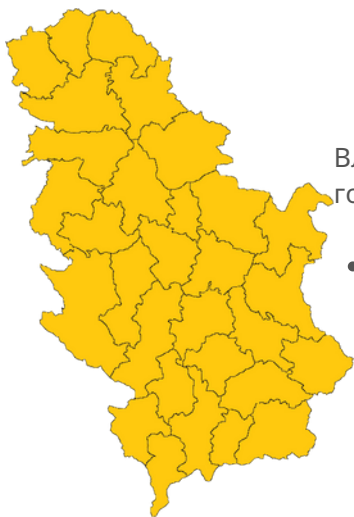
На седници одржаној 19. марта 2025. године, Народна скупштина Републике Србије изабрала је три члана Савета Комисије за контролу државне помоћи. Дана 21. марта 2025. године, Горана Кукрика Јовановић и Лука Милошевић положили су заклетву пред председником Народне скупштине, чиме су званично ступили на функцију чланова Савета.

Трећа изабрана чланица, мр Биљана Макевић, положила је заклетву 9. маја 2025. године, чиме је и она званично ступила на функцију члана Савета Комисије за контролу државне помоћи.

Полагање заклетве чланова Савета пред председником Народне скупштине Аном Брнабић - фотографије преузете са сајта Народне скупштине

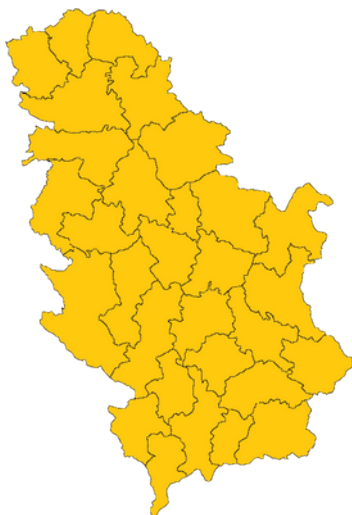
Влада Републике Србије донела три уредбе из области државне помоћи

Влада Републике Србије је на седници одржаној 27. фебруара 2025. године донела три уредбе и то:

- Уредбу о условима и критеријумима усклађености регионалне државне помоћи („Службени гласник РС”, број 17/25) којом се ближе уређују услови и критеријуми усклађености државне помоћи за унапређење економског развоја подручја у Републици Србији са изузетно ниским животним стандардом или са високом стопом незапослености, унапређење развоја одређених привредних делатности или одређених привредних подручја у Републици Србији, као и правила кумулације. Уредбом је преузета садржина релевантних делова ЕУ прописа, којима је регулисана ова област, и то: Уредба Комисије (ЕУ) 2023/1315 од 23. јуна 2023. године којом се мења Уредба (ЕУ) бр. 651/2014 о проглашавању појединих категорија помоћи усклађеним са унутрашњим тржиштем у примени чланова 107. и 108. Уговора (Commission Regulation (EU) 2023/1315 of 23 June 2023 amending Regulation (EU) No 651/2014 declaring certain categories of aid compatible with the internal market in application of Articles 107 and 108 of the Treaty (OJ L 167, 30.6.2023)), и Смернице о регионалној државној помоћи (Guidelines on regional State aid (OJ C 153, 29. 4. 2021), допуњене 3. јуна 2024. године (Commission supplementing the Guidelines on regional State aid with regard to the Strategic Technologies for Europe Platform) (STEP) (OJ C, C/2024/3516)).
- Уредбу о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћи) („Службени гласник РС”, број 17/25) којом се ближе уређују правила и услови за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћи), одређује горња граница износа de minimis помоћи и уређују кумулација и обавезе давалаца и корисника de minimis помоћи. Овом уредбом преузета је садржина нове уредбе Европске комисије, Commission regulation (EU) 2023/2831 of 13 December 2023 on the application of Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union to de minimis aid (OJ L, 2023/2831). Износ de minimis помоћи који је могуће доделити једном учеснику на тржишту је промењен те уместо досадашњих 23.000.000,00 динара, тај износ је сада 300.000 евра, у динарској противвредности.
- Уредбу о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћи) за обављање услуге од општег економског интереса („Службени гласник РС”, број 17/25) којом се ближе уређују правила и услови за доделу помоћи мале вредности (de minimis помоћи) за обављање услуге од општег економског интереса, одређује се горња граница износа помоћи и уређују кумулација и обавезе давалаца и корисника те помоћи. Овом уредбом преузета је садржина нове уредбе Европске комисије, Commission Regulation (EU) 2023/2832 of 13 December 2023 on the application of Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the European Union to de minimis aid granted to undertakings providing services of general economic interest (OJ L, 2023/2832).

Више на: <https://kkdp.gov.rs/vest/2487>.

Одржана радионица у оквиру пројекта „PLAC IV”

Комисија за контролу државне помоћи је један од корисника пројекта „PLAC IV – Правна подршка преговорима“. Прва активност наведеног пројекта у вези са радом Комисије односила се на секторску анализу и с тим у вези у просторијама Комисије је дана 28. фебруара 2025. године одржана радионица под називом: „Презентација Упутства за спровођење секторске анализе у области државне помоћи“. Правни основ за спровођење секторске анализе прописан је чланом 49. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19). Поред радионице која је била интерактивна, пројекат је израдио и доставио Комисији „Водич за спровођење секторске анализе у области државне помоћи”.

Радионици су присуствовали запослени у Комисији. Ово је још један корак који је начињен ради даље хармонизације домаћег законодавства са правним тековинама Европске уније.

Контролор Комисије учествовао у програму Генералног директората за конкуренцију Европске комисије

Контролор из Комисије за контролу државне помоћи борао је у периоду од 2. марта до 29. маја 2025. године у Генералном директорату за конкуренцију Европске комисије (DG COMP) у Бриселу, у оквиру Програма спољних посетилаца. Циљ програма је јачање институционалних капацитета националних тела надлежних за контролу државне помоћи, што уједно представља и препоруку Европске комисије.

Током ангажовања у Одељењу за пошту и друге услуге, службеник Комисије учествовао је у спровођењу правних и економских анализа у оквиру мисије DG COMP-а, припреми докумената који доприносе развоју политике конкуренције Европске комисије, утврђивању релевантних чињеница, као и у консултацијама са заинтересованим странама о законодавним питањима. У оквиру ангажовања обављао је задатке који су по обиму и сложености одговарали редовним задацима службеника Европске комисије.

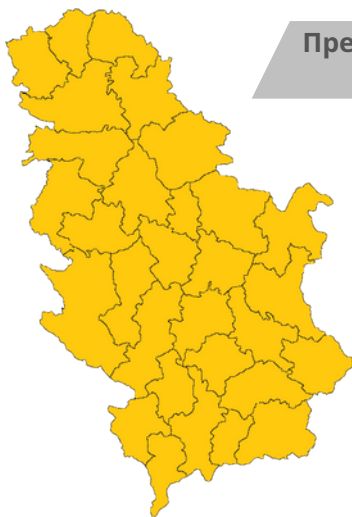
Представници Комисије за контролу државне помоћи присуствовали међународној конференцији о ревизији родне равноправности

Представници Комисије за контролу државне помоћи учествовали су на међународној конференцији „За транспарентније, равноправније и ефикасније буџете: упоређивање локалних и међународних искустава и изазова у ревизији родне равноправности“, која је одржана 27. маја 2025. године у хотелу Метропол у Београду, у организацији Државне ревизорске институције Републике Србије.

Конференција се састојала од уводних обраћања представника домаћих институција и међународних партнера, као и два тематска панела. Учесници су разменили искуства о улози врховних ревизорских институција и INTOSAI у ревизији родне равноправности, као и о значају регионалне сарадње у овом домену на Западном Балкану.

На конференцији су говорили и представници ревизорских институција из региона, Европског ревизорског суда, UN Women и Амбасаде Шведске. Конференција је завршена заједничким ручком и позивом на даље јачање институционалне сарадње.

Представници Комисије присуствовали састанку Управног одбора пројекта „ЕУ подршка развоју унутрашњег тржишта Србије“

Представници Комисије за контролу државне помоћи присуствовали су 20. маја 2025. године састанку Управног одбора пројекта „ЕУ подршка развоју унутрашњег тржишта Србије“ (EU4IM), који је одржан у Envoy Conference Congress центру у Београду. На састанку је представљен шестомесечни извештај о напретку пројекта и дискутовано је о предстојећим активностима и приоритетима. Састанак је окупио представнике релевантних институција, Делегације Европске уније у Србији и експерте пројекта, а протекао је у духу отворене размене мишљења и подршке даљој реализацији пројектних циљева.

Шема државне помоћи за производњу аудиовизуелног дела

Комисија за контролу државне помоћи донела је два обавештења о усклађености шеме државне помоћи за подстицање производње аудиовизуелних дела у Републици Србији.

Прво обавештење, донето 31. марта 2025. године, односи се на Уредбу о подстицајима инвеститору за производњу аудиовизуелног дела („Службени гласник РС”, број 20/25), коју је Влада Републике Србије усвојила на 69. седници одржаној 6. марта 2025. године. Уредбом се уређују услови и начин доделе

подстицајних средстава у циљу развоја аудиовизуелне продукције, јачања културних и привредних активности, повећања запослености и промоције Србије као атрактивне дестинације за снимање. Средства у износу од 2 милијарде динара за 2025. годину додељују се у виду повраћаја дела квалификованих трошкова, на основу стално отвореног јавног позива који расписује Министарство културе.

Накнадно, 16. јуна 2025. године, Комисија је донела друго обавештење којим је оценила усклађеност измењене Уредбе о подстицајима инвеститорима за производњу аудиовизуелних дела („Службени гласник РС”, број 48/25), коју је Влада донела 5. јуна 2025. године. Овом Уредбом предвиђено је додељивање бесповратних средстава у износу до 30% квалификованих трошкова продукције, односно 20% за наменске филмове, уз планирани буџет од 1,87 милијарди динара за 2025. годину.

Комисија је у оба случаја утврдила да мере испуњавају све критеријуме за државну помоћ, да су транспарентне, да укључују јасне критеријуме културног значаја и механизме контроле, те да имају подстицајни ефекат на развој сектора аудиовизуелне продукције.

Више на: kkdp.gov.rs/odluke/43

ЕВРОПСКА УНИЈА

Извештај ЕУ о државној помоћи за 2024. годину

Европска комисија је објавила годишњи Извештај о државној помоћи за 2024. годину, који обухвата податке о додељеној помоћи у Европској унији током 2023. године. Укупан износ додељене државне помоћи смањен је на 186,78 милијарди евра, што представља пад од 23% у односу на претходну годину. Главни разлог за смањење је постепено укидање кризних мера уведених током пандемије и у ради ублажавања последица рата у Украјини, што указује на повратак уобичајеном режиму доделе помоћи.

Истовремено, значајан део средстава – чак 73% укупне додељене државне помоћи – усмерен је на приоритете ЕУ као што су заштита животне средине и енергетска ефикасност, истраживање и иновације, као и регионални развој. Укупно 136,78 милијарди евра одобрено је за те сврхе, што представља пораст у односу на 119,98 милијарди евра одобрених у 2022. години.

Највећи део средстава био је намењен заштити животне средине и уштеди енергије (55,32 милијарде евра), док су мере за санацију поремећаја у економији чиниле око четвртину укупне помоћи. Помоћ у оквиру Привременог кризног и транзиционог оквира (ТСТФ) износила је 39,45 милијарди евра, а помоћ повезана са пандемијом сведена је на минимум.

Извештај такође показује растућу улогу групних изузећа (у складу са Уредбом о општем групном изузећу – GBER) – чак 88% свих нових мера државне помоћи одобрено је без претходне нотификације Комисији, што указује на поједностављену и ефикаснију примену правила државне помоћи у пракси.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_952.

Ревизија правила о државној помоћи ради бољег приступа приступачном становању

Европска комисија покренула је процес јавних консултација у оквиру циљане ревизије правила о државној помоћи за услуге од општег економског интереса (SGEI), са циљем унапређења приступа приступачном становању у Европској унији.

Комисија истиче да су значајна улагања неопходна како би се премостио инвестициони јаз у области становања, те да мере државне помоћи могу одиграти важну улогу у подстицању потребних инвестиција. Сви заинтересовани – грађани, привредна друштва, јавне власти и удружења – позвани су да до 31. јула 2025. године учествују у консултацијама, попуњавањем упитника или достављањем доказа путем портала „Изнесите своје мишљење“, који је доступан на свим званичним језицима ЕУ.

Иако тренутни SGEI оквир омогућава државама чланицама да подрже социјално становање за најугроженије категорије становништва, Комисија препознаје да постојећи систем није довољно флексибилан да одговори на шире изазове приступачности становања. Циљ ревизије је да се прошири обухват правила, поједноставе и разјасне одређени појмови, те омогући ефикасније коришћење државне помоћи у овој области.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1355.

Европска комисија уводи нов механизам за правично суђење у предметима из области екологије у вези са одлукама о државној помоћи

Европска комисија је 12. маја 2025. године усвојила измене прописа о државној помоћи с циљем унапређења приступа приликом суђења у еколошким питањима, омогућивши невладиним организацијама (НВО) ревизију одлука ЕУ које се односе на државну помоћ. Нови механизам представља одговор на налазе Одбора за усклађеност са Архуском конвенцијом у предмету АССС/С/2015/128, чиме се додатно јача транспарентност и одговорност у поступцима доношења одлука.

Комисија је, поред увођења механизма ревизије, ревидирала и Уредбу 794/2004, као и Кодекс најбоље праксе (ВРС), у складу са савременом праксом и судском праксом Суда правде ЕУ.

Ко може тражити ревизију?

Право на подношење захтева за ревизију одлука Европске комисије имају НВО које испуњавају критеријуме независности, непрофитног карактера и услове у погледу активности у области заштите животне средине. Захтев се може поднети за коначне одлуке Европске комисије којима се закључује формална истрага у складу са чланом 108(2) Уговора о функционисању Европске уније, укључујући позитивне и условне одлуке. Изузетак представљају одлуке на основу чланова 107(2) и 107(3)(б) овог Уговора.

НВО мора доказати да је активност која се финансира државном помоћи, или њен неодвојиви елемент, у супротности са еколошким правом ЕУ.

Поступак ревизије:

- Захтев се подноси у року од 8 недеља од објављивања одлуке Европске комисије у Службеном листу ЕУ;
- Европска комисија је дужна да одговори у року од 16 недеља, или 22 недеље у сложенијим случајевима;
- Сви захтеви и одговори објављују се на посебној веб страници;
- Одговор Европске комисије може се оспорити пред Судом правде ЕУ

Нова обавеза за државе чланице

Државе чланице су сада у обавези да, приликом пријављивања мера државне помоћи, потврде да ни сама мера, ни подржана активност, не нарушавају законодавство ЕУ у области екологије.

Овим мерама, Европска комисија правно утемељује већи степен јавне контроле и омогућава правичнији приступ правди у контексту одлучивања о државној помоћи, посебно у домену заштите животне средине.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1153.

Европска комисија усвојила нови Оквир државне помоћи за подршку Чистом индустријском договору

Европска комисија је усвојила нови Оквир за државну помоћ у циљу подршке Чистом индустријском договору („Clean Industrial Deal“), познат под скраћеницом CISAf, као део ширег пакета мера под називом „Изабери Европу“ („Choose Europe“). Нови Оквир пружа државама чланицама јасан, предвидив и флексибилан регулаторни инструмент за убрзану декарбонизацију индустрије, развој чистих технологија и јачање конкурентности, уз очување равноправних услова на јединственом тржишту.

CISAf је развијен на основу искустава стечених кроз Привремени оквир за кризу и транзицију (TCTF), који ће овим документом бити замењен. Оквир се примењује од јуна 2025. године и важиће до 31. децембра 2030. године.

Главне мере предвиђене CISAf-ом обухватају:

- Инвестиције у обновљиве изворе и складиштење енергије, уз поједностављене тендерске поступке и директну подршку мање зрелим технологијама попут зеленог водоника;
- Подршку индустријској декарбонизацији, кроз директну или тендерску доделу помоћи, уз обавезу доказивања финансијског јаз за велике пројекте;
- Развој производних капацитета за чисте технологије, укључујући батерије, соларне панеле, електролизере и другу опрему, уз повећану подршку у мање развијеним регионима;
- Смањење ризика за приватне инвестиције, омогућавањем механизма који ублажавају финансијску неизвесност код улагања у декарбонизацију, обновљиве изворе и енергетску инфраструктуру.

Оквир омогућава државама чланицама брже и фокусирање интервенције кроз унапред одређене нивое дозвољене помоћи („зелени печат“), без обавезе појединачне нотификације за сваки пројекат. Посебна пажња посвећена је подршци индустрији у мање развијеним регионима и ублажавању трошкова електричне енергије за енергетски интензивне субјекте, под условом улагања у мере декарбонизације.

Пут до усвајања CISAF-а:

Европска комисија је 11. марта 2025. године покренула јавне консултације о нацрту новог оквира, уз позив свим заинтересованим странама да до 25. априла доставе коментаре. Нацрт је пратио Комуникацију о Чистом индустријском договору, објављену 26. фебруара 2025. године, којом су постављени основни циљеви за подстицање зелене индустријске транзиције у Европи.

Упоредо са усвајањем CISAF-а, Европска комисија је најавила ревизију Уредбе о општем групном изузећу (GBER), с циљем поједностављења процедура и проширења обима помоћи која се може додељивати без претходног одобрења.

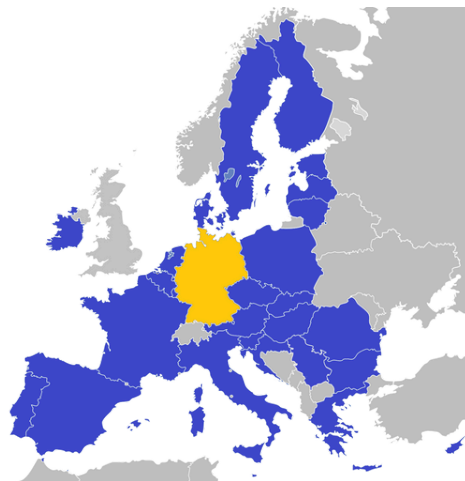
Комисија је нагласила да ће јавна средства имати улогу катализатора за мобилисање приватних инвестиција, уз обезбеђење ефикасне употребе буџетских ресурса и повратне добити за друштво. Поред бесповратних средстава, посебно се охрабрује коришћење капиталних улагања као одрживијег облика државне подршке.

Целокупан CISAF, као и додатне информације о новом регулаторном оквиру, доступни су на званичном сајту Европске комисије.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1598.

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА НЕМАЧКА

920 милиона евра за подршку компанији Infineon у успостављању нове фабрике за производњу полупроводника

Европска комисија је Одлуком од 20. фебруара 2025. године (линк: [SA.106117](#)) одобрила меру државне помоћи Савезне Републике Немачке којом се подржава изградња нове Infineon фабрике полупроводника у Дрездену. Комисија је оценила меру као усклађену са правилима ЕУ о државној помоћи, узимајући у обзир значај инвестиције за јачање европске полупроводничке индустрије.

Фабрика нове генерације у срцу Европе

Нова фабрика ће бити прва у Европи која ће имати способност брзог преласка између производње две врсте полупроводничких технологија:

- Дискретне енергетске технологије, које управљају и контролишу снагу у електронским системима;
- Аналогна/мешовита сигнално интегрисана кола, која служе као спона између аналогног и дигиталног света.

Производи ће се користити у широком спектру апликација – од индустрије и аутомобилског сектора до потрошачке електронике. Фабрика ће бити front-end типа, што значи да ће укључивати обраду силицијумских плоча (wafer processing), тестирање и раздвајање чипова. Планирано је да достигне пун производни капацитет до 2031. године.

Финансијска подршка и обавезе Infineona

Infineon ће добити субвенцију до 920 милиона евра за реализацију укупне инвестиције вредне 3,5 милијарди евра. У замену за ову подршку, компанија се обавезала да:

- допринесе развоју целокупног полупроводничког ланца вредности у ЕУ;
- инвестира у истраживање и развој нове генерације чипова у Европи;
- обезбеди приоритетну испоруку у случају несташица, у складу са Европским актом о чиповима (European Chips Act);
- омогући приступ фабрици малим и средњим предузећима и истраживачким организацијама у сврху тестирања и развоја прототипова.

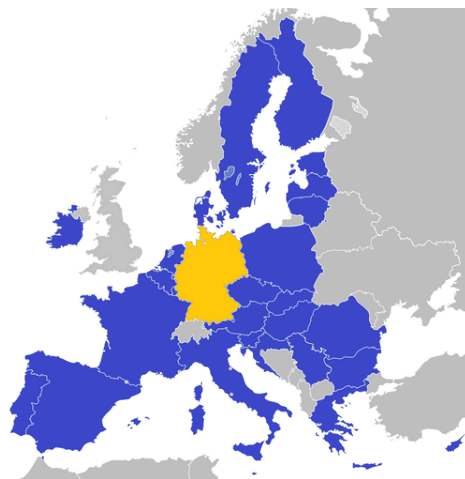
Ова одлука представља значајан корак ка јачању европске стратешке аутономије у сектору полупроводника, у складу са циљевима Европске комисије за јачање отпорности индустрије и технолошке независности Европе.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_557.

Шема државне помоћи за декарбонизацију производних процеса

Европска комисија је, одлуком од 24. марта 2025. године (линк: [SA.116065](#)), одобрила нову шему државне помоћи Савезне Републике Немачке у вредности од 5 милијарди евра, намењену подршци индустрији у процесу декарбонизације производних процеса. Ова мера је оцењена као усклађена са правилима ЕУ о државној помоћи, на основу члана 107(3)(ц) Уговора о функционисању Европске уније (УФЕУ), као и Упутства о државној помоћи за климу, заштиту животне средине и енергију (CEEAG).

Циљ шеме: дубока индустријска трансформација

Шема има за циљ смањење емисије CO₂ у енергетски интензивним индустријама кроз примену напредних технологија као што су електрификација, употреба водоника, хватање и складиштење угљеника (CCS), хватање и употреба угљеника (CCU), као и мере енергетске ефикасности. Мера представља наставак сличне шеме коју је Европска комисија већ одобрила у фебруару 2024. године.

Примери подржаних пројеката укључују:

- Прелазак на алтернативна горива у секторима цемента и креча,
- Електрификацију производних процеса у хемијској индустрији,
- Прелазак са традиционалних метода производње челика на процесе директне редукције водоником.

Ко може бити корисник?

Помоћ је намењена компанијама које послују у секторима обухваћеним Системом трговине емисијама ЕУ (ETS), укључујући хемијски сектор, сектор гипса и стакла. Да би добили подршку, пројекти морају да обезбеде:

- најмање 60% смањења емисије CO₂ у року од три године,
 - најмање 90% смањења емисије CO₂ до краја периода подршке,
- и то у односу на референтне вредности дефинисане ETS бенчмарковима.

Начин доделе подршке: конкурентна лицитација

Пројекти ће бити изабрани кроз транспарентан и конкурентан поступак лицитације, при чему ће се пројекти рангирати према најнижој траженој помоћи по тони избегнуте емисије CO₂.

Финансијски механизам: Уговори о заштити климе

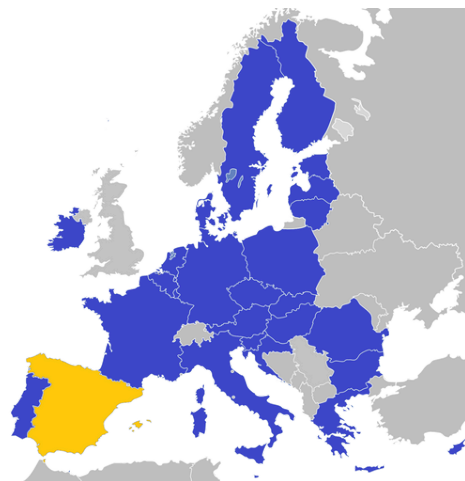
Помоћ ће се додељивати путем двосмерних уговора о разлици у цени угљеника („Климатски уговори“), са роком трајања од 15 година. Субвенције ће бити одређене на основу кретања цена ETS дозвола и улазне енергије у односу на референтну конвенционалну технологију. Уколико подржани пројекти постану економски исплативији од конвенционалних, компаније ће бити у обавези да разлику врате држави.

Овом одлуком Европска комисија подржава напоре Немачке да убрза декарбонизацију индустрије, истовремено обезбеђујући поштовање правила о заштити конкуренције и минимизирање поремећаја на јединственом тржишту.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_846.

КРАЉЕВИНА ШПАНИЈА

Неусклађена државна помоћ на основу Арбитражне одлуке којом се Шпанија обавезује да исплати накнаду у корист компаније Antin

Европска комисија је Одлуком од 24. марта 2025. године (линк: [SA.54155](#)) закључила да арбитражна одлука којом се Краљевина Шпанија обавезује да исплати 101 милион евра, плус камате, компанији Antin Infrastructure Services Luxembourg S.à.r.l. и Antin Energia Termosolar B.V, представља неусклађену државну помоћ у складу са правилима Европске уније.

Одлука се односи на арбитражни поступак који су компаније из Луксембурга и Холандије покренуле против Шпаније због измена шеме подршке производњи електричне енергије из обновљивих извора, првобитно успостављене 2007. године. Иако је нова шема из 2013. године добила одобрење Европске комисије 2017. године, инвеститори су захтевали накнаду за губитке које би, како тврде, избегли да шема није измењена.

Арбитражни трибунал је 2018. године донео одлуку у корист компанија Antin, што је Шпанија пријавила Европској комисији ради процене у складу са правилима ЕУ о државној помоћи. Европска комисија је у јулу 2021. покренула детаљну истрагу, која је резултирала закључком да је арбитражна одлука у супротности са правом ЕУ.

Арбитража без правне основе унутар ЕУ

Европска комисија је навела да се спор водио унутар ЕУ – између инвеститора из држава чланица и једне државе чланице – и да се на такве ситуације не може примењивати арбитражна клаузула из Енергетске повеље (Energy Charter Treaty – ECT), у складу са пресудом Суда правде ЕУ у предмету Komstroy (C-741/19).

Европска комисија се такође позвала на претходну пресуду Achmea (C-284/16), којом је утврђено да билатерални инвестициони споразуми између држава чланица нису у складу са правом ЕУ. Овакве арбитраже нарушавају аутономију правног поретка Уније и искључиву надлежност Суда правде ЕУ, чиме се доводи у питање принцип узајамног поверења између држава чланица.

Нема исплате, нема повраћаја

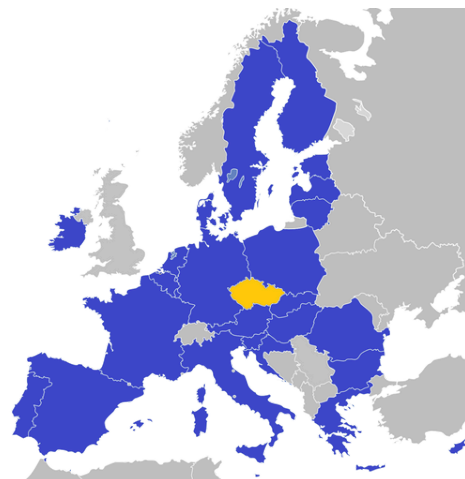
Европска комисија је утврдила да арбитражна одлука, као таква, представља државну помоћ, али да иста још увек није исплаћена. С обзиром на то, Шпанија неће морати да спроводи поступак повраћаја, али има обавезу да се супротстави свим покушајима извршења одлуке и не сме добровољно извршити исплату. Ова одлука представља важан преседан у одбрани правног оквира Европске уније од интра-ЕУ арбитража које угрожавају његову унутрашњу кохерентност и институционалну надлежност.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_847.

Комисија за контролу
државне помоћи

РЕПУБЛИКА ЧЕШКА

960 милиона евра за подршку улагањима у стратешке секторе

Европска комисија је, у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, одобрила шему подршке Републике Чешке у износу од 960 милиона евра, пријављену у оквиру Прелазног оквира за кризне ситуације и трансформацију (Temporary Crisis and Transition Framework – TCTF). Циљ шеме је убрзање преласка ка економији са нултом емисијом штетних гасова подстицањем улагања у стратешке секторе.

Шема обухвата подршку инвестицијама у производњу стратешке опреме као што су батерије, соларни панели, ветротурбине, топлотне пумпе, електролизери и опрема за скупљање, коришћење и складиштење угљен-диоксида, као и кључне компоненте и критичне сировине неопходне за њихову производњу. Помоћ ће бити додељивана у облику субвенција и биће доступна привредним субјектима свих величина.

Комисија је у Одлуци од 18. марта 2025. године (линк: [SA.117292](#)) оценила да је шема у складу са условима утврђеним у TCTF-у. Према утврђеним критеријумима:

1. Помоћ неће премашити дозвољене интензитете;
2. Подстицаће производњу опреме значајне за зелену транзицију;
3. Биће додељена најкасније до 31. децембра 2025. године.

Комисија је закључила да је мера неопходна, примерена и пропорционална у циљу убрзања зелене транзиције и развоја кључних привредних сектора од значаја за спровођење Чистог индустријског споразума (Net-Zero Industry Act), у складу са чланом 107(3)(c) Уговора о функционисању ЕУ.

На основу тога, Европска комисија је одобрила меру као усклађену са правилима ЕУ о државној помоћи.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_781.

РЕПУБЛИКА АУСТРИЈА

227 милиона евра за подршку компанији *ams Osram* у успостављању новог погона за производњу полупроводничких плочица у Премштетену

Европска комисија је Одлуком од 24. фебруара 2025. године (линк: [SA.113428](#)) одобрила државну помоћ Републике Аустрије у износу од 227 милиона евра компанији *ams Osram*, за изградњу напредне фабрике полупроводничких плочица у граду Премштетену. Фабрика ће производити вафере који се користе у чиповима са широким спектром примене – од аутомобилске до медицинске индустрије.

Технолошке иновације погона

Нова фабрика ће користити интегрисани "toolbox" приступ, који обједињује:

- CMOS технологију (комплементарни метал-оксид-полупроводник);
- TSV (Through Silicon Via) технологију за вертикалну електричну повезаност чипова;
- Оптичке филтере за напредну функционалност.

Ова комбинација технологија омогућава производњу висококвалитетних чипова за аутомобилску индустрију, са сертификацијом Grade 0 automotive qualified, који се одликују изузетном поузданошћу и прилагодљивошћу.

Инвестиција и подршка

- Укупна вредност пројекта: 567 милиона евра;
- Државна помоћ: 227 милиона евра у виду субвенције;
- Фабрика ће бити делимично отворена и другим компанијама за дизајн и производњу сопствених чипова.

Очекивани ефекти и обавезе компаније

Компанија *ams Osram* се обавезала да:

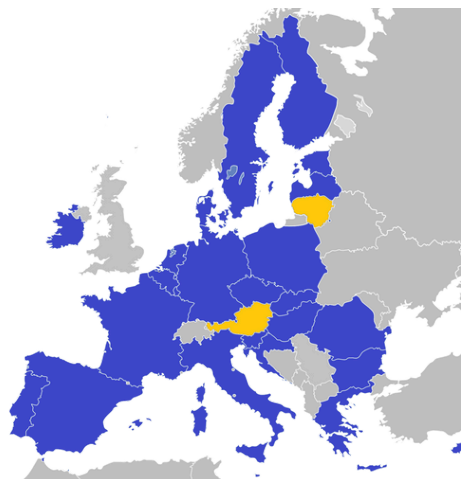
- Успостави прву интегрисану фабрику овог типа у ЕУ;
- Допринесе јачању вредносног ланца полупроводника у ЕУ и реализацији циљева постављених Европским законом о чиповима (European Chips Act);
- Обезбеди приоритетну испоруку чипова у случају несташица у ЕУ;
- Развије програме обуке и образовања за повећање броја квалификованих стручњака у сектору.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_589.

Шема Аустрије и Литваније за подршку производњи обновљивог водоника

Европска комисија је 4. јуна 2025. године одобрила програме државне помоћи које су пријавиле Република Аустрија (линк: [SA.116277](#)) и Литванија (линк: [SA.116745](#)), а који су усмерени на подршку производњи обновљивог водоника у оквиру инструмента „Аукције као услуга“ Европске водоничне банке. Циљ ових програма је допринос климатским циљевима ЕУ кроз унапређење производње чисте енергије и смањење емисије угљен-диоксида.

Одобрени програми подржаће производњу до 112.000 тона обновљивог водоника у Аустрији и 13.000 тона у Литванији, што ће довести до избегавања до 536.000 тона CO₂ у Аустрији и 61.000 тона CO₂ у Литванији. Ови програми представљају значајан корак ка испуњењу националних водоничних стратегија и остваривању циљева за удео обновљивих горива небиолошког порекла (RFNBOs) у саобраћају и индустрији, у складу са Директивом о обновљивим изворима енергије.

Кључне карактеристике програма:

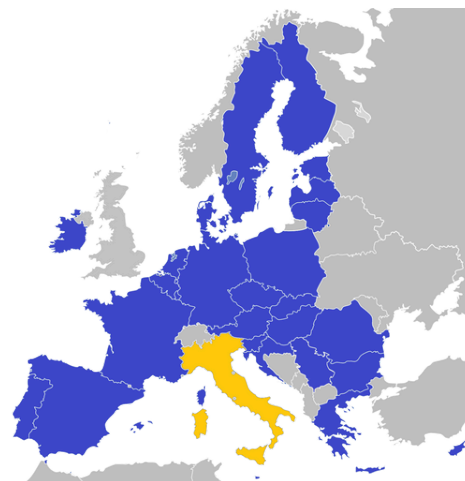
- *Форма доделе помоћи:* Субвенције по произведеном килограму обновљивог водоника;
- *Начин доделе:* Конкурентно јавно надметање које ће се окончати у првом кварталу 2025. године;
- *Надзор:* Европска извршна агенција за климу, инфраструктуру и животну средину (CINEA) ће бити задужена за пријем, оцену и рангирање пројеката;
- *Циљна група:* Компаније које планирају изградњу нових електролизера у Аустрији и Литванији;
- *Трајање подршке:* Максимално 10 година;
- *Услови:* Корисници морају обезбедити или финансирати додатну обновљиву електричну енергију неопходну за производњу водоника и доказати усклађеност са критеријумима ЕУ за производњу RFNBO горива.

Европска комисија је оценила да су програми у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, као и са циљевима ЕУ у области климатске неутралности и енергетске транзиције.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_718.

РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА

1,1 милијарда евра за подршку запошљавању младих и жена

Европска комисија је 31. јануара 2025. године одобрила шему државне помоћи Републике Италије у вредности од 1,1 милијарду евра (линк: [SA.114799](#)), чији је циљ подстицање запошљавања младих особа испод 35 година и жена у јужним регионима Италије (Мецођорно).

Шема обухвата две циљне мере:

1. Подршку за младе који никада нису имали уговор о раду на неодређено време;
2. Подршку за жене из региона Мецођорно које у последњих шест месеци нису биле у радном односу.

Мера има за циљ смањење структурне незапослености у економски угроженим регионима и унапређење положаја рањивих група на тржишту рада, у складу са циљевима ЕУ у области социјалне инклузије и економске конвергенције.

У оквиру шеме, послодавци ће бити изузети од плаћања доприноса за социјално осигурање за запослене који испуњавају критеријуме. Висина помоћи износи:

- до 650 евра по раднику месечно за запослене у региону Мецођорно;
- до 500 евра по раднику месечно за младе запослене ван овог региона.

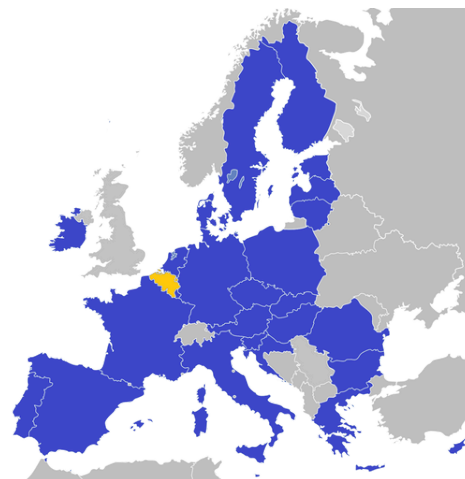
Подстицај се односи на нове уговоре на неодређено време закључене најкасније до 31. децембра 2025. године, а трајаће до 24 месеца по запосленом.

Комисија је оценила да је шема неопходна, примерена и пропорционална, као и да испуњава услове из члана 107(3)(с) Уговора о функционисању ЕУ, који омогућава државама чланицама да подрже развој одређених економских делатности или региона. Очекује се да ће мере допринети стварању преко 180.000 нових радних места на неодређено време, чиме се значајно унапређује тржиште рада у Италији.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_386.

КРАЉЕВИНА БЕЛГИЈА

Државна помоћ за продужење животног века два нуклеарна реактора

Европска комисија је Одлуком од 21. фебруара 2025. године (линк: [SA.106107](#)) одобрила меру државне помоћи Белгије којом се подржава продужење животног века два нуклеарна реактора – Doel 4 и Tihange 3 – за додатних десет година, у циљу обезбеђивања сигурног снабдевања енергијом.

Белгија је првобитно, у складу са Законом о поступном гашењу нуклеарних електрана из 2003. године, планирала да затвори све нуклеарне реакторе до 2025. Међутим, у светлу енергетске кризе и геополитичких ризика изазваних сукобом у Украјини, белгијска савезна влада је у марту 2022. године донела одлуку о продужењу рада два најновија реактора.

Кључне компоненте мере:

- *Оснивање заједничког предузећа „BE-NUC“, у сувласништву белгијске државе и компаније Electrabel (у односу 50:50), које ће управљати реакторима, са 89,8% удела, док ће компанија Luminus поседовати преосталих 10,2%.*
- *Финансијски аранжмани, укључујући:*
 - Уговор о разлици у цени (Contract-for-Difference, CfD), који обезбеђује стабилне приходе и ограничава прекомерну добит;
 - Зајам и гаранцију за оперативни новчани ток.
- *Једнократни пренос обавеза везаних за нуклеарни отпад и потрошено гориво са Electrabelа на белгијску државу, уз уплату у износу од 15 милијарди евра.*
- *Механизми поделе ризика и заштитне клаузуле у случају будућих законских промена у области нуклеарне енергије у Белгији.*

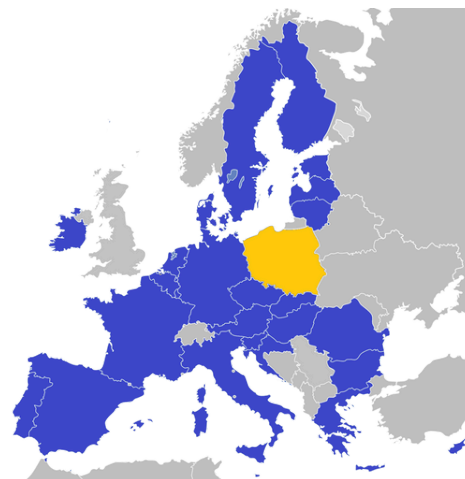
Комисија је 22. јула 2024. отворила детаљну истрагу како би проверила неопходност, примереност и пропорционалност предложене мере, имајући у виду могуће ризике од прекомерне заштите привредних субјеката, као и услове преноса обавеза. Након процене, Комисија је закључила да је мера усклађена са правилима ЕУ о државној помоћи.

Ова одлука представља значајан корак у правцу очувања енергетске стабилности Белгије и истовремено обезбеђује правичну расподелу ризика између државе и приватних партнера.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_565.

РЕПУБЛИКА ПОЉСКА

Државна помоћ хемијској компанији РСС у складу са правилима ЕУ о државној помоћи

Европска комисија је Одлуком од 23. јануара 2025. године (линк: [SA.38330](#)) закључила да су две мере државне помоћи које је Република Пољска доделила хемијској компанији РСС МСАА Sp. z o.o. у укупном износу од 23 милиона евра у складу са правилима Европске уније о државној помоћи.

Мере подршке односе се на пројекат изградње фабрике за производњу ултра чисте монохлоросирћетне киселине у месту Бжег Долни (Brzeg Dolny), који је реализован у периоду 2012–2013. године.

Подршка је обухватала:

- субвенцију у износу од 16 милиона евра, и
- пореско ослобођење у вредности до 7 милиона евра.

Пољске власти првобитно нису пријавиле мере Европској комисији, сматрајући да испуњавају услове из Уредбе о општем групном изузећу (GBER 2008). Међутим, у фебруару 2014. године, Европска комисија је примила жалбу од конкурента компаније РСС, након чега је 2019. године покренута формална истрага.

У међувремену, Пољска је 2016. укинула пореско ослобођење, закључивши да не испуњава услове за групно изузеће. Међутим, Врховни управни суд Пољске је 2022. године донео пресуду у корист РСС-а, наводећи да укидање пореског ослобођења није било оправдано.

Након детаљне анализе, Комисија је у својој одлуци из 2025. године оценила да су обе мере подршке у складу са правилима ЕУ, укључујући и критеријуме из члана 107(3)(c) Уговора о функционисању ЕУ, који дозвољава државну помоћ за подстицање развоја одређених економских активности, под условом да не нарушава конкуренцију и тржиште унутар Европске уније.

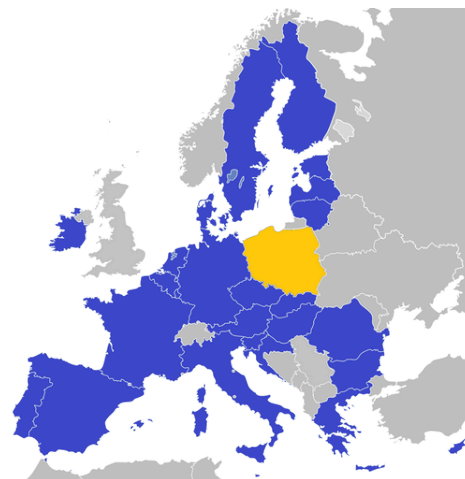
Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_315.

1,5 милијарди евра за подршку реосигурању ратних ризика у транспорту

Европска комисија је Одлуком од 4. априла 2025. године (линк: [SA.111121](#)) одобрила шему државне помоћи Републике Пољске у вредности од 1,5 милијарди евра, чији је циљ пружање реосигурања ратних ризика у транспорту робе на територију Украјине.

Шему ће спроводити пољска јавна агенција за извозно кредитно осигурање (КУКЕ) и обухватиће осигуравајућа друштва која делују у Пољској, као директне кориснике, док ће индиректни корисници бити транспортна предузећа која испоручују робу у Украјину, а која су регистрована у Пољској или имају регистровану филијалу у овој земљи.

С обзиром на постојећи недостатак тржишне понуде осигурања од ратних ризика услед оружаног сукоба у Украјини, ова шема омогућава КУКЕ-у да обезбеди реосигурање које покрива 80% ратних ризика као што су штете настале због војних операција, тероризма, побуна, саботажа и нереда, док ће преосталих 20% ризика сносити сама осигуравајућа друштва.

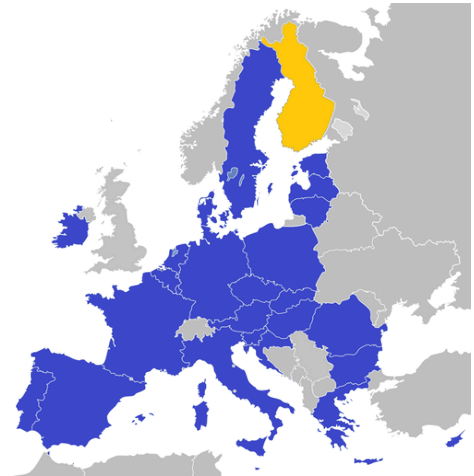
КУКЕ ће наплаћивати премију за ризик, умањену за трошкове администрације, чиме ће бити омогућено адекватно управљање ризиком и одређивање цена, уз избегавање нарушавања конкуренције. Комерцијални ризици у вези са транспортом робе нису обухваћени овом шемом.

Шема ће бити на снази до 30. јуна 2027. године, а Комисија је оценила да је мера неопходна, пропорционална и у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, с обзиром на специфичан ризични контекст повезан са транспортом у зону оружаног сукоба.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_971.

РЕПУБЛИКА ФИНСКА

2,3 милијарде евра за подстицање преласка на економију са нултом емисијом штетних гасова

Европска комисија је Одлуком од 18. фебруара 2025. године (линк: [SA.114934](#)) одобрила финску шему државне помоћи у вредности од 2,3 милијарде евра, пријављену у оквиру Привременог оквира за прилагођавање у транзицији (ТСТФ). Шема се надовезује на ранију финску шему од 400 милиона евра (линк: [SA.113721](#)), усвојену у децембру 2024. године, и има за циљ да унапреди декарбонизацију индустрије и подржи улагања у зелену и технолошки стратешку инфраструктуру.

Финска шема се састоји од три кључне мере:

- *Мера за убрзану примену обновљивих извора енергије и складиштења* - Подржаваће улагања у производњу енергије из обновљивих извора (осим производње електричне енергије), као и складиштење електричне или топлотне енергије и обновљивих горива (укључујући водоник, биогас и горива од биомасе). Помоћ ће бити додељена искључиво за нове инсталиране или обновљене капацитете;
- *Мера за декарбонизацију и енергетску ефикасност* - Има за циљ смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште из индустријских производних процеса за најмање 40% и/или смањење потрошње енергије за најмање 20%. Помоћ ће бити условљена завршетком пројеката у року од 36 месеци, уз примену казни за кашњења;
- *Мера за улагања у стратешке секторе* - Подржаваће производњу стратешке опреме попут батерија, соларних панела, ветротурбина, топлотних пумпи, електролизера и технологија за хватање, коришћење и складиштење CO₂, као и повезаних компоненти и критичних сировина.

Облик помоћи биће порески кредит, а шема ће бити доступна свим секторима осим финансијским институцијама.

Комисија је утврдила да шема испуњава све услове прописане у ТСТФ-у, укључујући:

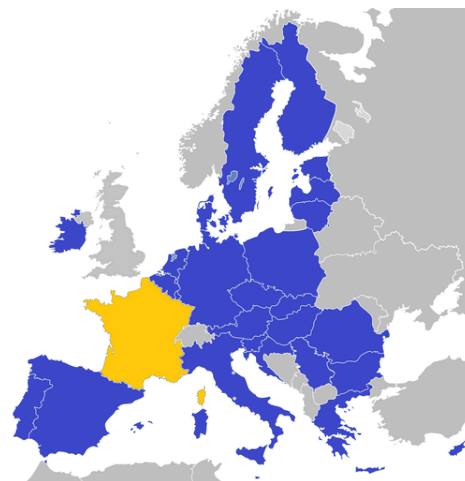
- поштовање максималних интензитета помоћи;
- доделу помоћи до 31. децембра 2025. године;
- примену заштитних механизма за избегавање поремећаја конкуренције и ризика од премештања инвестиција унутар Европског економског простора.

Ова одлука представља значајан корак ка убрзаној зеленој трансформацији финске привреде и јачању европске позиције у стратешким секторима неопходним за постизање циља неутралности угљен-диоксида.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_527.

РЕПУБЛИКА ФРАНЦУСКА

48 милиона евра за подршку производњи батерија за електрична возила компаније *Envision AESC France*

Европска комисија је 31. јануара 2025. године одобрила француску меру државне помоћи у износу од 48 милиона евра у корист компаније *Envision AESC France* (линк: [SA.109228](#)). Средства ће бити додељена у виду субвенције како би се подржала прва фаза изградње нове фабрике литијум-јонских батерија за електрична возила у Диежу, у региону О-де-Франс.

У оквиру ове фазе, фабрика ће имати годишњи производни капацитет од 9 GWh, а пројекат се очекује да донесе око 1.000 директних радних места, као и додатне индиректне ефекте на запошљавање. Планирана фабрика ће бити угљенично неутрална, што је у складу са циљевима Европске уније у области зелене транзиције.

Пошто се регион О-де-Франс квалификује за регионалну помоћ у складу са чланом 107(3)(с) Уговора о функционисању ЕУ (ТФЕУ), Комисија је меру оценила као усклађену са правилима ЕУ о државној помоћи, посебно у складу са Смерницама о регионалној помоћи из 2022. године (RAG). Ова мера има за циљ да подржи економски развој једног од најнеразвијенијих подручја у Европској унији, а истовремено доприноси стратешкој аутономији ЕУ у производњи батерија.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_389.

500 милиона евра за подршку хемијској рециклажи пластичног отпада

Европска комисија је Одлуком од 3. фебруара 2025. године (линк: [SA.108044](#)) одобрила француску шему државне помоћи у вредности од 500 милиона евра, намењену подршци улагањима у хемијску рециклажу пластичног отпада. Реч је о првој мери која је одобрена у складу са одељком 4.4 Смерница ЕУ о државној помоћи за климу, животну средину и енергију (CEEAG) из 2022. године, који се односи на ефикасност у коришћењу ресурса и прелазак на циркуларну економију.

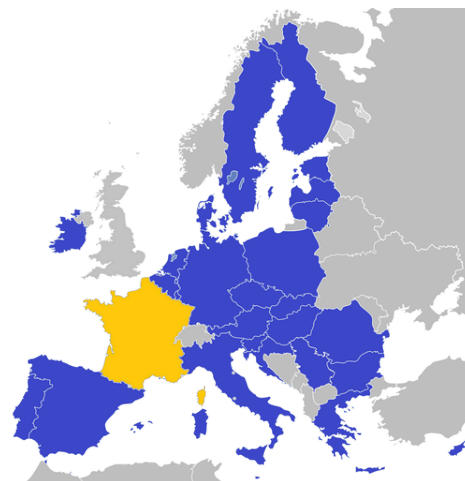
Шема има за циљ подршку технологијама хемијске рециклаже које омогућавају претварање мешаног и/или контаминираног пластичног отпада – попут фолија, посуда, боца које нису намењене за пиће и полиестерских текстилних материјала – у висококвалитетне сировине сличне новим ('virgin-like').

Кључне карактеристике шеме:

- Облик помоћи: субвенција;
- Циљна група: предузећа свих величина и из свих сектора;
- Интензитет помоћи: до 40% оправданих додатних трошкова, који се дефинишу као разлика у трошковима између пројекта хемијске рециклаже и мање еколошки прихватљивих алтернатива.

Ова француска иницијатива представља важан корак у правцу остварења циљева Европске уније у области циркуларности и климатске неутралности, а уједно подстиче развој иновативних решења у управљању пластичним отпадом и смањује зависност од примарних сировина.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_387.

5 милијарди евра за реосигурање извоза вина и жестоких пића у САД

Европска комисија је 8. маја 2025. године одобрила француску шему државне помоћи у износу од 5 милијарди евра у оквиру режима Cap Francsexport (линк: [SA.118757](#)), којом се обезбеђује реосигурање извоза вина и жестоких пића у САД. Шема се спроводи преко VriFrance Assurance Export, као део постојећег механизма подршке извозницима у ситуацијама када приватно тржиште не нуди адекватно осигурање извоза.

Нова мера омогућава употребу краткорочних гаранција за покривање комерцијалних и политичких ризика у трансакцијама извоза вина и жестоких пића, с циљем да се олакша француски извоз у САД у условима ограниченог приступа приватном осигурању.

Комисија је меру оценила као усклађену са чланом 107(3)(c) Уговора о функционисању ЕУ, који дозвољава подршку развоју одређених привредних активности, као и у складу са Комуникацијом о краткорочним кредитима за извоз.

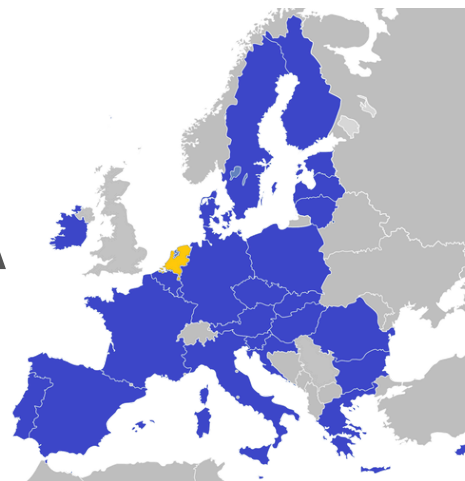
У Одлуци је наведено да:

- Услови на тржишту тренутно не обезбеђују довољно покриће за осигурање извоза према САД, те се одобрава привремено укључивање САД на листу земаља обухваћених шемом, у периоду од 8. маја до 8. јула 2025. године;
- Шема је неопходна, примерена и пропорционална за отклањање тржишних недостатака и подстицање извоза током наведеног периода;
- Помоћ има стимулативни ефекат, јер би у одсуству подршке државе извозне активности вероватно изостале.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1161.

КРАЉЕВИНА ХОЛАНДИЈА

1,2 милијарде евра за смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште кроз иновације и циркуларну економију

Европска комисија је Одлуком од 20. маја 2025. године (линк: SA.103901), у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, одобрила шему Републике Холандије под називом „NIKI“ (Награда за иновације са климатским утицајем), у укупном износу од 1,2 милијарде евра. Циљ шеме је подршка пројектима који доприносе значајном смањењу емисија гасова са ефектом стаклене баште (GHG) током целог животног циклуса производа – од вађења сировина, преко производње и употребе, до управљања отпадом.

Ово је први пут да ЕУ уводи конкуренцију између пројеката директне декарбонизације (кроз промену производних процеса) и пројеката ресурсне ефикасности и циркуларности (који користе секундарне или био-сировине уместо фосилних и примарних).

Шема је отворена за све компаније у секторима производње, управљања отпадом и санационих активности на територији Холандије. Услов за учешће је да пројекат обезбеди смањење од најмање 100.000 тона CO₂ еквивалента у целом животном циклусу.

Средства ће се додељивати кроз годишње, конкурентне тендере током петогодишњег периода, на основу критеријума најниже тражене државне помоћи по тони смањених CO₂ емисија. Шема је технолошки неутрална, што значи да се не преферира ниједно конкретно технолошко решење унапред.

Европска комисија је ову иновативну меру оценила на основу члана 107(3)(c) Уговора о функционисању ЕУ и Смерница о државној помоћи за климу, заштиту животне средине и енергију из 2022. године (СЕЕАГ), тачније кроз комбинацију:

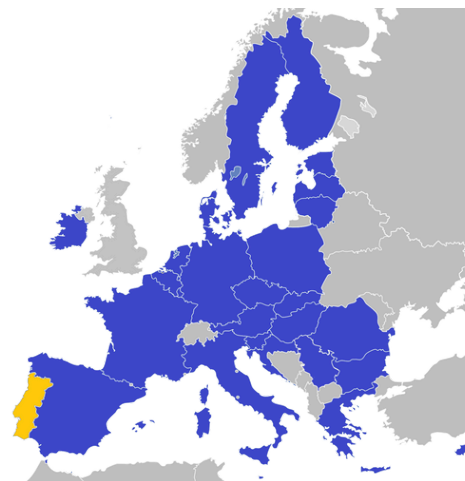
- Секције 4.1 – подршка за смањење и уклањање GHG емисија, и
- Секције 4.4 – подршка за ефикасно коришћење ресурса и прелазак на циркуларну економију.

У својој оцени, Европска комисија је закључила да је шема неопходна, пропорционална и адекватна, те да ће подстаћи реализацију инвестиција које иначе не би биле спроведене без јавне интервенције. Ова шема представља важан корак у правцу зелене транзиције и достизања климатских циљева Холандије и Европске уније.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1250.

РЕПУБЛИКА ПОРТУГАЛ

612 милиона евра за умањење накнада за електричну енергију за енергетски интензивне компаније

Европска комисија је, у складу са правилима ЕУ о државној помоћи, Одлуком од 24. априла 2025. године (линк: [SA.111450](#)) одобрила шему Републике Португала у вредности од 612 милиона евра, којом се смањују стопе енергетских и еколошких накнада за енергетски интензивне компаније. Циљ мере је да се ублажи ризик од пресељења производње у земље ван ЕУ са мање амбициозним климатским политикама, такозвани "carbon leakage".

Португал тренутно наплаћује више накнада у циљу финансирања:

- производње електричне енергије из обновљивих извора;
- мера енергетске ефикасности;
- социјалних тарифа и
- производње електричне енергије у изолованим регионима.

Шема предвиђа смањење ових накнада од 75% до 85% за компаније које троше велике количине електричне енергије и које су изложене снажној међународној конкуренцији, у складу са Анексом 1 Смерница ЕК из 2022. године о државној помоћи за климу, заштиту животне средине и енергију (CEEAG).

Кључне карактеристике шеме:

- Шема ће важити до 22. априла 2035. године;
- Минимална накнада коју компаније морају да плате износи 0,5 евра по MWh;
- Да би биле прихватљиве, компаније морају испунити најмање један од следећих услова:
 - Спровођење препорука из енергетског аудита;
 - Обезбеђивање да најмање 30% потрошње струје потиче из обновљивих извора;
 - Улагање најмање 50% добијене подршке у пројекте за смањење GHG емисија на нивоу постројења.

Комисија је оценила да је мера неопходна, адекватна и пропорционална, те да доприноси очувању конкурентности европске индустрије, уз истовремену подршку климатским и енергетским циљевима Европске уније.

Више на: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1089

